

EDUSKUNNAN VASTAUS 34/2003 vp

Hallituksen esitys laeiksi Varustamoliikelaitoksesta, Luotsausliikelaitoksesta ja Merenkulkulaitoksesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi Varustamoliikelaitoksesta, Luotsausliikelaitoksesta ja Merenkulkulaitoksesta (HE 38/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 2/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus valvoo, että väylämaksuepäselvyydet selvitetään ennen merenkulkulaitosuudistuksen toteuttamista, ja ryhtyy myös selvitystyössä ilmenevien lainsäädännön muutostarpeiden vaatimiin toimenpiteisiin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Varustamoliikelaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Varustamoliikelaitos on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos.

Varustamoliikelaitokseen sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1185/2002), jollei tässä laissa toisin säädetä.

2 §

Varustamoliikelaitoksen toimiala ja tehtävät

Varustamoliikelaitoksen toimialana on Suomessa ja ulkomailla vesiliikennettä palveleva toiminta tuottamalla pääasiassa jäänmurtopalveluja, monitoimialusten erikoispalveluja, väylähoito- ja öljyntorjuntapalveluja sekä yhteysalusliikennepalveluja. Lisäksi liikelaitos harjoittaa alusten hoitopalvelu- ja rahtaustoimintaa kotimaassa ja ulkomailla.

Varustamoliikelaitos on velvollinen tarjoutumaan öljyntorjuntatehtäviin ja jäänmurtopalvelujen tuottamiseen koko maassa.

Varustamoliikelaitos varautuu hoitamaan tehtäviä myös poikkeusoloissa sen mukaan kuin liikenne- ja viestintäministeriö erikseen määrää.

3 §

Varustamoliikelaitoksen hallitus

Varustamoliikelaitoksen hallituksen henkilöstöä edustavalle jäsenelle voidaan nimetä varajäsen siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä valtion liikelaitoksista annetun lain 9 §:n mukaisesta hallituksen kokoonpanosta ja 10 §:ssä tarkoitetuista hallituksen tehtävistä.

4 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Varustamoliikelaitokselle voidaan ennen lain

voimaantuloa asettaa hallitus ja nimittää toimitusjohtaja ja muuta henkilöstöä.

5 §

Siirtymäsäännökset

Merenkululaitokselle kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Varustamoliikelaitokselle siltä osin kuin ne liittyvät 2 §:ssä määriteltyihin tehtäviin, ja niistä päätetään omaisuuden siirron yhteydessä.

Talvimerenkulun avustamistoiminnoissa, yhteysalusliikennetoiminnoissa, raskaissa väyläaluksissa tai merenmittaus- ja merentutkimusaluksissa työskentelevä Merenkululaitoksen virka- ja työsuhteinen henkilöstö siirtyy Varustamoliikelaitoksen henkilöstöksi. Varustamoliikelaitokseen siirtyvän virkasuhteisen henkilöstön virat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa liikelaitoksen viroiksi. Virkojen siirtymiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta. Työ- ja virkasuhteinen henkilöstö, joka ei siirry, jää Merenkululaitoksen henkilöstöksi. Henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä aiempaan palvelussuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuutensa.

Siirtyneen viran lakkauttaminen ei edellytä erityistä perustetta eikä virkamiehen suostumusta, kun tehtävä muutetaan työsuhteiseksi. Virkojen lakatessa niihin perustuneet virkasuhteet lakkaavat ilman irtisanomista.

Laki

Luotsausliikelaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Luotsausliikelaitos on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva valtion lii-

kelaitos. Luotsausliikelaitokseen sovelletaan lakia valtion liikelaitoksista (1185/2002), jollei tässä laissa toisin säädetä.

2 §

Luotsausliikelaitoksen toimiala ja tehtävät

Luotsausliikelaitoksen toimialana on vesiliikenteen turvallisuutta ja toimintaedellytyksiä tukevat palvelut ja niiden kehittäminen ensisijaisesti luotsauspalvelujen ja niihin liittyvien muiden palvelujen ja tuotteiden avulla.

Luotsausliikelaitoksen tehtävänä on huolehtia luotsauslain (/) mukaisten luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä muista luotsauslaissa säädettyistä luotsaukseen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista luotsauslaissa määritellyillä vesialueilla.

Luotsausliikelaitos varautuu hoitamaan tehtäviään myös poikkeusoloissa sen mukaan kuin liikenne- ja viestintäministeriö erikseen määrää.

3 §

Luotsausliikelaitoksen hallitus

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä valtion liikelaitoksista annetun lain 9 §:n mukaisesta hallituksen kokoonpanosta ja 10 §:ssä tarkoitetuista hallituksen tehtävistä.

4 §

Hinnoittelu

Luotsauslain mukaisista luotsauspalveluista aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi Luotsausliikelaitos perii kiinteän yksikköhintaan perustuvan maksun luotsattavalta alukselta. Maksu määräytyy luotsattavan aluksen nettovetoisuuden ja luotsatun matkan perusteella. Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään alennettuun yksikköhintaan perustuvaa maksua. Alennetusta yksikköhinnasta Luotsausliikelaitokselle aiheutuvat tulonmenetykset korvataan valtion talousarviossa tarkoitukseen ote-

tusta määrärahasta. Yksikköhinnasta ja alennetusta yksikköhinnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Muut suoritteensa Luotsausliikelaitos hinnoittelee liiketaloudellisin perustein.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Luotsausliikelaitokselle voidaan ennen lain voimaantuloa asettaa hallitus ja nimittää toimintajohtaja ja muuta henkilöstöä.

6 §

Siirtymäsäännökset

Merenkulkulaitokselle kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Luotsausliikelaitokselle siltä osin kuin siitä erikseen säädetään tai sovitaan.

Luotsaustoiminnossa työskentelevä Merenkulkulaitoksen virka- ja työsuhteinen henkilöstö siirtyy liikelaitoksen henkilöstöksi. Luotsausliikelaitokseen siirtyvän virkasuhteisen henkilöstön virat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa liikelaitoksen viroiksi. Virkojen siirtymiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta. Työ- ja virkasuhteinen henkilöstö, joka ei siirry, jää Merenkulkulaitoksen henkilöstöksi. Henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä aiempaan palvelussuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuutensa.

Siirtyneen viran lakkauttaminen ei edellytä erityistä perustetta eikä virkamiehen suostumusta, kun tehtävä muutetaan työsuhteiseksi. Virkojen lakatessa niihin perustuneet virkasuhteet lakkaavat ilman irtisanomista.

Laki

Merenkulkulaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Merenkulkulaitos on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva laitos.

2 §

Merenkulkulaitoksen tehtävät

Merenkulkulaitos vastaa kauppamerenkulun ja muun vesiliikenteen toimintaedellytyksistä. Sen tehtävänä on:

- 1) huolehtia hallinnoimiensa vesiväylien ylläpidosta ja kehittämisestä;
 - 2) ohjata ja valvoa vesiväylänpitoa koko maassa;
 - 3) huolehtia merikartoituksen ylläpidosta ja kehittämisestä;
 - 4) huolehtia alusliikennepalvelujen ylläpidosta ja kehittämisestä;
 - 5) huolehtia vesiliikenteen turvallisuudesta ja alusturvallisuudesta;
 - 6) huolehtia vesiliikenteeseen liittyvistä turvatoimista;
 - 7) huolehtia jäänmurtoon, väyläaluspalveluihin ja saariston yhteysalusliikenteeseen liittyvistä viranomais- ja tilaajatehtävistä;
 - 8) huolehtia niistä luotsaustoimintaan kuuluvista tehtävistä, jotka eivät muun lain mukaan kuulu Luotsausliikelaitokselle;
 - 9) huolehtia alan kansainvälisestä yhteistyöstä;
 - 10) pitää alusrekisteriä ja hoitaa aluskiinnitysasioita; sekä
 - 11) myöntää merenkulun ja muun vesiliikenteen edistämiseen kuuluvia avustuksia.
- Merenkulkulaitos kerää suunnittelu- ja valvontatehtäviään sekä merenkulkuilastojen laatimista varten tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa ja aluksissa kuljetettavista mat-

kustaja- ja tavaramääristä. Aluksen omistajat tai heidän edustajansa ja satamat ovat velvollisia antamaan Merenkulkulaitokselle nämä tiedot ja ne on annettava aluskohtaisesti ja tavararyhmittäin. Merenkulkulaitos antaa tarkemmat määräykset tietojen keräämisestä ja käsittelystä.

3 §

Johtokunta

Merenkulkulaitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta. Johtokunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kuusi Merenkulkulaitoksen toimintaan perehtynyttä muuta jäsentä, joista yhden tulee edustaa Merenkulkulaitoksen henkilöstöä. Valtioneuvosto nimittää johtokunnan jäsenet enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Johtokunnan tehtävänä on:

- 1) päättää Merenkulkulaitoksen toimintalinjoista ja tavoitteista ottaen huomioon liikenne- ja viestintäministeriön laitokselle asettamat tavoitteet;
- 2) päättää Merenkulkulaitoksen hallinnon järjestämisestä;
- 3) päättää laitoksen talousarvioehdotuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta;
- 4) ohjata ja valvoa laitokselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista sekä hyväksyä tilinpäätös ja siihen kuuluva toimintakertomus;
- 5) antaa ne laitoksen toimivaltaan kuuluvat määräykset ja ohjeet, joita johtokunta ei ole siirtänyt pääjohtajan tai laitoksen muun virkamiehen annettavaksi;
- 6) perustaa ja lakkauttaa keskushallinnon johtajan ja merenkulkupiirin johtajan virat; sekä
- 7) käsitellä muita laitoksen kannalta merkittäviä asioita, joiden esittelystä johtokunnalle päättää johtokunnan puheenjohtaja tai pääjohtaja.

4 §

Keskus- ja aluehallinto ja ylimmän johdon virkojen täyttäminen

Merenkukulaitoksella on keskushallinto ja merenkulkupiirien muodostama aluehallinto.

Pääjohtajan nimittää valtioneuvosto kuuluaan johtokuntaa. Keskushallinnon johtajan ja merenkulkupiirin johtajan nimittää johtokunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään merenkulkupiirien lukumäärästä ja rajoista.

5 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin säätää myös muista Merenkukulaitosta koskevista asioista, kuten asioiden käsittelemisestä ja ratkaisemisesta Merenkukulaitoksessa, laitoksen tehtävistä, organisaatiosta, työjärjestyksestä ja henkilöstöä koskevista asioista sekä asioiden valvonnasta muissa viranomaisissa ja toimituksissa.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tällä lailla kumotaan merenkukulaitoksesta 5 päivänä tammikuuta 1990 annettu laki (13/1990) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Merenkukulaitokselle voidaan ennen lain voimaantuloa asettaa johtokunta sekä nimittää pääjohtaja ja muuta henkilöstöä.

7 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa Merenkukulaitokselle syntyneet oikeudet ja velvoitteet jäävät Merenkukulaitokselle, jollei ole kysymys pelkästään talvimerenkulun avustamisen, luotsauksen tai yhteysalusliikenteen tuotantoa, monitoimimurtajien kaupallista toimintaa taikka raskaita väylänhoitoaluksia taikka tutkimusaluksia koskevista sopimuksista tai jollei sopimuksista toisin ilmene, ja niistä päätetään tarkemmin omaisuuden siirron yhteydessä.

Merenkukulaitos avaa talvimerenkulun avustamisen ja raskaiden väylänhoitoalusten palvelut, alusten hoitopalvelut ja yhteysalusliikennepalvelut avoimeen kilpailuun asteittain kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Merenkukulaitos voi ennen kuin kilpailu on kokonaan avointa tehdä suoria neuvottelu-urakkasopimuksia Varustamoliikelaitoksen kanssa sellaisista tehtävistä, joita ei ole vielä avattu avoimeen kilpailuun.

Tämän lain 2 §:n mukaisten tehtävien edellyttämät virat ja työsuhteet jäävät Merenkukulaitokseen.

Merenkukulaitoksen pääjohtajan virka lakkaa ja virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tämän lain voimaan tullessa.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2003
